

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE

DIREKTORAT ZA POLICIJO IN
DRUGE VARNOSTNE NALOGE

Sektor za pritožbe zoper policijo

Štefanova ulica 2, 1501 Ljubljana

T: 01 428 58 50

F: 01 428 58 51

E: pritozbe.mnz@gov.si

www.mnz.gov.si

***ODMEVNI IN POUČNI PRIMERI
UTEMELJENIH PRITOŽB ZOPER
DELO POLICISTOV V LETU 2016***

Januar, 2017

UVOD	3
1. Primer: Neupravičena omejitev gibanja osebi ob izvedbi domnevno veljavnega ukrepa, razpisanega v evidencah policije (Omejitev gibanja – 56. člen ZNPPol)	4
2. Primer: Nepopolno ugotovljeno dejansko stanje domnevno storjenega prekrška (drugi odstavek 57. člena ZP-1) in neupravičen odvzem prostosti (Pridržanje - drugi odstavek 109. člena ZP-1)	5
3. Primer: Neustrezno vodenje prekrškovnega postopka (55. člen ZP-1) in vročanje plačilnega naloga (četrti odstavek 57. člena ZP-1)	6
4. Primer: Neupravičen odvzem prostosti (Pridržanje – 64. člen ZNPPol) in opustitev obravnave dogodka, na katerega sta bila policista napotena	7
5. Primer: Neenaka obravnava udeležencev v prometni nesreči	9
6. Primer: Pritožniku po oporekanju rezultatu preizkusa alkoholiziranosti ni bil omogočen strokovni pregled (drugi odstavek 107. člena ZPrCP)	10
7. Primer: Pregled vozila v cestnem prometu (16. člen ZPrCP)	11
8. Primer: Dolžnost sprejema pritožbe zoper delo policistov (drugi odstavek 146. člena ZNPPol in 3. člen Pravilnika o reševanju pritožb zoper delo policistov)	12
9. Primer: Neprofesionalna komunikacija policista po telefonu	13
10. Primer: Neupravičeno izvajanje policijskega postopka na podlagi zabeleženega ukrepa v evidencah policije, ki bi moral biti izbrisan	14
11. Primer: Neprimeren odnos policistov do tujca v policijskem postopku pri izvršitvi izdanega plačilnega naloga zaradi cestno prometnega prekrška (sedmi odstavek 57. člena, peti odstavek 57.c člena in prvi odstavek 201. člena ZP-1) in nesorazmerno dolgo omejevanje gibanja osebe zaradi plačila izrečene globe (Omejitev gibanja – 56. člen ZNPPol)	15
12. Primer: Neprimerno vedenje in komunikacija policistov	16

UVOD

Sektor za pritožbe zoper policijo DPDVN MNZ (v nadaljevanju: SPZP) je v letu 2016 obravnaval 69 pritožb pred pritožbenim senatom Ministrstva za notranje zadeve (v nadaljevanju: ministrstvo). V skladu s pogoji, določenimi v četrtem odstavku 148. člena Zakona o nalogah in pooblastilih policije (Uradni list RS, št. 15/2013, v nadaljevanju: ZNPPol), je bilo obravnavanih 35 primerov pritožb zoper delo policistov neposredno pred senatom. V 34 primerih so bile pritožbe obravnavane pred senatom po neuspešno zaključenem pomiritvenem postopku pri vodji policijske enote. V približno polovici primerov pritožb, obravnavanih neposredno pred senatom, je šlo za očitke hudih posegov policistov v pritožnikove človekove pravice ali temeljne svoboščine. V preostalih primerih očitki niso bili tako hudi, pritožbe pa so bile obravnavane neposredno pred senatom, ker so bili izpolnjeni drugi pogoji po četrtem odstavku 148. člena ZNPPol (pritožnik tujec, pritožba vložena zoper vodjo policijske enote, ipd.). V 16 primerih pritožb, vloženi v letu 2016, iz katerih so izhajali očitki hudih posegov policistov v človekove pravice pritožnika, so naloge poročevalca izvajali pooblaščenca ministra za notranje zadeve (uslužbenci ministrstva).

V letu 2016 je pritožbeni senat v 12 primerih odločil, da je bila pritožba zoper delo policista bodisi delno ali v celoti utemeljena. Med utemeljenimi pritožbami jih je bilo pet (5) obravnavanih neposredno pred senatom (dve (2) zaradi očitkov hudega posega v človekove pravice ali temeljne svoboščine, ena (1) pritožbe tujca, ki ne prebiva na območju Republike Slovenije ter dve (2) pritožbi, ko je bil v policijskem postopku udeležen otrok oz. mladoletnik), sedem (7) pa po neuspešno zaključenem pomiritvenem postopku. V obeh primerih hudih očitkov posega policista v človekove pravice pritožnika je naloge poročevalca (tisti, ki ugotavlja dejansko stanje pritožbe, zbere vse dokaze in pripravi poročilo, ki ga predstavi na seji senata) izvajal pooblaščenec oz. pooblaščenka ministrice (uslužbenci ministrstva).

Glede na področje dela policije se je enako število pritožb nanašalo na področje splošnih policijskih nalog (4), kriminalitete (4) in zagotavljanja varnosti cestnega prometa (4). Utemeljeni pritožbeni očitki so se v desetih (10) primerih nanašali na uporabo različnih policijskih pooblastil, v dveh (2) primerih na opustitev dejanja policista, v treh (3) pa na komunikacijo, ki se je odražala v nedostojnem in nekorektnem odnosu policista. Med utemeljenimi ni bilo očitka, ki bi se nanašal na domnevno neupravičeno ali nesorazmerno uporabo prisilnih sredstev.

Policija je v vseh primerih utemeljenih pritožb ministrstvu poročala o sprejetih in izvedenih ukrepih. V večini primerov so bili z vpletenimi policisti opravljeni opozorilni razgovori, primeri pa so bili v večini primerov bodisi v okviru delovnih sestankov ali pa dnevno, ob napotitvah policistov na delo, predstavljeni vsem policistom enot, v katere so razporejeni policisti, zoper delo katerih je bila vložena pritožba. V dveh (2) primerih, ko je bilo v pritožbenem postopku ugotovljeno, da obstajajo razlogi za sum, da je policist s svojim ravnanjem utegnil storiti kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, je bil o tem obveščen Oddelek za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili na Specializiranem državnem tožilstvu Republike Slovenije.

Z namenom odprave neustreznih praks policistov pri izvajanju policijskih nalog in doslednega spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin oseb, ki se znajdejo v policijskih postopkih, smo v SPZP pripravili povzetke utemeljenih pritožb iz leta 2016, ki so predstavljeni v nadaljevanju gradiva. Policija naj jih uporabi pri usposabljanjih policistov.

1. Primer: Nepravilna omejitev gibanja osebi ob izvedbi domnevno veljavnega ukrepa, razpisanega v evidencah policije (Omejitev gibanja – 56. člen ZNPPol)

Utemeljen pritožbeni očitke:

1. Nepravilna omejitev gibanja.

UGOTOVITVE

Policijska postaja je od SKP PU prejela EPP dokument, s katerim je Okrajno sodišče za pritožnika razpisalo iskanje oz. ukrep »prijetje s privedbo«. V primeru prijeteja, je bilo navedenega treba privedi v Zavod za prestajanje kazni zapora Koper, oddelek v Novi Gorici. Pristojna območna policijska postaja je začela z zbiranjem obvestil in izvedbo aktivnosti za izsleditev pritožnika z namenom realizacije razpisanega ukrepa. Pritožnik je bil v mesecu juniju 2015 izsleden in po končanem postopku s policisti priveden v Zavod za prestajanje kazni zapora Koper, oddelek Nova Gorica, kjer je bil predan pravosodnim policistom. Iste dne je območna policijska postaja o realizaciji ukrepa obvestila SKP PU in GPU UKP SMPS. Prav tako je policijska enota isti dan o tem obvestila tudi razpisno Okrajno sodišče.

Pritožnika so nato po enem mesecu opazili kriminalisti MKO SKP PU. Glede na to, da je eden izmed kriminalistov vedel, da je bil zoper pritožnika razpisan ukrep, je OKC PU obvestil o opaženju pritožnika in istočasno zaprosil za preverbo glede veljavnosti razpisanega ukrepa. OKC PU je veljavnost ukrepa »prijetje s privedbo« v zapore potrdil. Ko je pritožnik pristopil do svojega osebnega vozila, so kriminalisti pristopili do njega, se predstavili in izkazali s službenimi izkaznicami. Policist kriminalist je zahteval osebni dokument, ki ga je pritožnik izročil. Kriminalist ga je seznanil, da je zoper njega razpisan ukrep prijeteja s privedbo. Ker je pritožnik pojasnil, da so ga zaradi razpisanega ukrepa pred enim mesecem že imeli v postopku policisti območne policijske postaje in da je zadeva že rešena, je kriminalist veljavnost ukrepa ponovno preveril preko OKC in policijske postaje. Dežurni policijske postaje mu je povedal, da so pritožnika dejansko že imeli v postopku in je ukrep realiziran. Kriminalist je zato poklical na SKP PU, kjer mu je kriminalistka po vpogledu v evidence policije povedala, da je pod ukrep vnesena opomba »prijet/čaka se preklic s sodišča« ter da ukrep ni več aktualen. Glede na te informacije, je kriminalist pritožnika seznanil, da je bilo po preverjanju potrjeno, da ukrep ne velja več in da se čaka uraden pisni preklic sodišča. Prav tako se je kriminalist pritožniku opravičil. Postopek s pritožnikom je trajal med 10 in 15 minut.

Pritožba je bila obravnavana v pomiritvenem postopku pri vodji policijske enote oz. njegovem pooblaščenca. Pritožnik se ni strinjala z ugotovitvami in je želela nadaljevanje pritožbenega postopka na senatu. V tej zadevi je bil poročevalec policijski inšpektor PU.

ODLOČITEV ČLANOV SENATA

Senat je nesporno ugotovil, da policist OKC, po vpogledu v evidence, kriminalista ni obvestil o opombi »prijet/čaka na preklic«, pač pa mu je sporočil da ukrep »prijetje s privedbo« v zapore, razpisan zoper pritožnika, velja. Zaradi napačne informacije so v nadaljevanju kriminalisti pričeli postopek s pritožnikom. Senat je bil mnenja, da je bilo pritožniku zaradi napake policista OKC PU z izvedbo policijskega postopka po nepotrebem začasno omejeno gibanje in je zato odločil, da je pritožbeni očitke utemeljen.

IZVEDENI UKREPI POLICIJE

Policist OKC PU je bil seznanjen z vsebino odgovora pritožbenega senata, posredovanega pritožniku. Opozorjen je bil na nepravilnosti. S primerom so bili prav tako seznanjeni vsi preostali policisti OKC PU.

2. Primer: Nepopolno ugotovljeno dejansko stanje domnevno storjenega prekrška (drugi odstavek 57. člena ZP-1) in neupravičen odvzem prostosti (Pridržanje - drugi odstavek 109. člena ZP-1)

Utemeljeni pritožbeni očitki:

1. Policisti od pritožnika in prič niso zbrali obvestil o prekršku, torej pred izrekom globe in izdajo plačilnega naloga niso popolno ugotovili dejanskega stanja;
2. Neupravičen odvzem prostosti.

UGOTOVITVE

Ob zaključku javne prireditve, so se policisti nahajali pred vhodom v diskoteko in se pogovarjali z vodjo varnostnikov. Slednji je med tem po komunikacijskih sredstvih dobil obvestilo, da je prišlo do kršitve javnega reda in miru na terasi diskoteke, zato so stekli tja. Varnostniki so s hitrim posredovanjem uspeli vzpostaviti javni red in mir (preprečili so pretep in ločili udeležene), zato posredovanje policistov ni bilo potrebno. Do spora med gosti naj bi prišlo, ker naj bi se pritožnik med vrati zaletel v neko dekle. Vodja varnostnikov je v nadaljevanju, zaradi pritožnikovega pasivnega in kasneje tudi aktivnega upiranja, uporabil telesno silo in ga odstranil iz diskoteke, kjer ga je pred vhodom diskoteke izročil v nadaljnji postopek policistom. Policisti so nato pritožniku zaradi domnevne kršitve javnega reda in miru izrekli globo, mu izdali plačilni nalog ter zoper njega odredili in izvedli pridržanje na podlagi drugega odstavka 109. člena ZP-1.

Pritožba je bila zaradi očitkov o hudih posegih v človekove pravice pritožnika obravnavana neposredno pred pritožbenim senatom. Naloge poročevalca je v tej zadevi opravil pooblaščenec ministrice za notranje zadeve (uslužbenec ministrstva).

ODLOČITEV ČLANOV SENATA

Na podlagi razpoložljive dokumentacije, izjav prisotnih na seji senata predvsem pa na podlagi izsledkov poročila poročevalca, ki so temeljili tudi na zavarovanih posnetkih video nadzornega sistema diskoteke in okolice, je bilo ugotovljeno, da pritožnik v diskoteki ni pričel s preprirom, temveč se je v času, ko sta ga pri točilnem pultu fizično napadla dva moška, mirno pogovarjal z dekletom. Nesporno je bilo tudi ugotovljeno, da policisti niso mogli osebno zaznati domnevnega prekrška, saj se opisanega dogajanja z mesta, kjer so stali policisti ni dalo videti. Policisti so glede domnevnega prekrška sledili izpovedbi varnostnika, plačilni nalog pa izdali v skladu s prvim odstavkom 57. člena ZP-1, kot da so prekršek osebno zaznali. Pri tem policisti niso spoštovali pravil prekrškovnega postopka in pritožniku niso zagotovili ustreznih procesnih pravic. Kljub temu, da prekrška niso osebno zaznali, z morebitnim zbiranjem obvestil in dokazov niso ugotavljali dejanskega stanja ter posledično tudi niso ukrepali zoper osebi, ki sta pritožnika napadli. Pritožniku tudi ni bila dana možnost, da se izjavi o dejstvih in okoliščinah prekrška. Poročevalec je namreč ugotovil, da policist v plačilni nalog ni vpisal pritožnikove izjave, kot tudi ne opombe, da je bila pritožniku dana možnost podati izjavo. Policisti tudi niso spoštovali načela enake obravnave, ker niso zagotovili, da bi postopek potekal v skladu z zakonom, zato pritožnik ni bil obravnavan enako, kot drugi kršitelji v podobnih primerih. Senat je zaradi navedenega odločil, da je pritožbeni očitek utemeljen, pri čemer pa ni sporno, da so policisti osebno zaznali drugi pritožniku očitani prekršek, ki se nanaša na spor z varnostnikom.

Glede očitka o neupravičenem odvzemu prostosti senat pojasnjuje, da so pogoji za odreditev pridržanja po določilih drugega odstavka 109. člena ZP-1 trije in morajo biti izpolnjeni kumulativno, in sicer:

- storilec je pod vplivom alkohola ali drugih psihoaktivnih snovi,
- zaloten je bil pri storitvi prekrška in
- obstaja nevarnost, da bo še naprej delal prekrške.

Senat je ugotovil, da sta bila prva dva pogoja nesporno izpolnjena. Nevarnost, da bo storilec nadaljeval kršitev, ki je tretji pogoj, pa mora biti konkretna in preverljiva. Iz pritožbene

dokumentacije to ne izhaja. Prav tako ni bilo ugotovljeno, da bi pritožnik s svojim konkretnim ravnanjem (če se ne umiri kljub odredbi policista) še naprej grozil, da se bo pretepal in grozil osebam, ki so navedene v plačilnem nalogu, saj te možnosti niti ni imel, ker se je nahajal pri intervencijskem vozilu, kamor so ga, ne da bi mu predhodno odredili pridržanje, iz razlogov varnejše izvedbe policijske naloge odpeljali policisti, prisoten pa je bil tudi vodja varnostnikov. Nesporno je bilo ugotovljeno, da ni grozil vodji varnostnikov niti ostalim varnostnikom. Da bi jim grozil, je zanikal vodja varnostnikov, ki je bil prisoten ves čas postopka z njim, čeprav so policisti v razgovorih zatrjevali, da je grozil omenjenemu varnostniku da bo, ko se policijski postopek zaključi, v notranjosti obračunal z varnostniki. Senat je bil prav tako mnenja, da ni grozil policistom, niti se do njih ni nespodobno vedel, ker bi ga sicer policisti v skladu z določili drugega odstavka 7. člena ZJRM-1 kaznovali tudi za to kršitev, česar pa niso storili. Po pridobljenih dokazih in na podlagi celotne pritožbene dokumentacije ter ob spoštovanju določil drugega odstavka 109. člena ZP-1 je senat (kot je to pojasnjeno v komentarju zakona) zaključil, da ukrep pridržanja osebe pod vplivom alkohola ali drugih psihoaktivnih snovi pravzaprav ni ukrep za zagotovitev navzočnosti storilca v postopku, čemur so policisti v tem postopku sledili, temveč je ukrep, ki se glede na ugotovljeno psihofizično stanje storilca odredi izključno zato, da se storilcu prepreči, da bi v takem stanju še naprej delal prekrške, kar pa so pritožniku policisti že predhodno onemogočili, ko so ga odstranili s kraja in ga privedli do intervencijskega vozila. Prav tako pa mu, ko bi policisti postopek z njim zaključili, varnostniki niti ne bi dovolili ponovnega vstopa v lokal. Opisano potrjuje, da policisti pri odvzemu prostosti, kot enem izmed najhujših posegov v človekove pravice in svoboščine, niso ravnali na način, kot ga določa zakon. Sklepna ugotovitev senata je bila, da policisti pri postopku niso ravnali na način, določen z zakonom, niti niso v celoti upoštevali pravil stroke, kot to določata 15. in 17. člen ZNPPol. Pridržanje zoper pritožnika je bilo odrejeno neupravičeno, saj zanj niso bili hkrati izpolnjeni vsi z zakonom določeni pogoji.

IZVEDENI UKREPI

Vodstvo policijske enote je s policisti opravilo opozorilne razgovore, primer pa je bil prav tako obravnavan na prvem delovnem sestanku enote.

Ministrstvo je o primeru zaradi razlogov za sum, da so policisti s svojim ravnanjem storili kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, obvestilo Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije, v okviru katerega deluje Oddelek za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili.

3. Primer: Neustrezno vodenje prekrškovnega postopka (55. člen ZP-1) in vročanje plačilnega naloga (četrti odstavek 57. člena ZP-1)

Utemeljen pritožbeni očitke:

1. Policistka je postopek o prekršku vodila pristransko in neprofesionalno ter pritožnici očitala prekršek, ki ga ni storila, ob zaključku pa ji ni vročila plačilnega naloga.

UGOTOVITVE

Pritožnica je poklicala na policijsko postajo in želela interveniranje policije, ker naj bi jo na dvorišču večstanovanjskega objekta verbalno napadla soseda. Na kraj je prišla patrulja, ki je ugotovila, da kršitev ni več v teku. Policistka, ki je vodila postopek o prekršku, je od obeh udeleženi zbrala prva obvestila, pri čemer sta podali nasprotujoči si izjavi. Drugi udeleženi je bilo izdano obvestilo o telesnih poškodbah, ker je navajala, da bo iskala zdravniško pomoč zaradi poškodb v predelu trebuha. Obe udeleženi sta bili seznanjeni, da bo v naslednjih dneh policistka govorila še z ostalimi pričami, po tem pa bo odločila kako bo postopek o prekršku zaključila.

Po trinajstih dneh je pritožnica na svoj mobilni telefon dobila vabilo naj se zglasi na policijski postaji. S tem se je pritožnica strinjala, ker je menila, da bo lahko podrobno pojasnila okoliščine in bo lahko podala izjavo o okoliščinah kršitve. Na policijski postaji je policistka prišla do pritožnice z že na pol izpolnjenim plačilnim nalogom in ji poskušala pojasniti, da ji bo izdala in vročila plačilni nalog zaradi kršitve ZJRM-1. Policistka je želela, da pritožnica poda svojo izjavo in ji nato ponudila plačilni nalog v podpis. Pritožnica se s tem ni strinjala, plačilnega naloga ni želela podpisati in je zahtevala pogovor z nekom od vodstva, kar pa ji ni bilo omogočeno, zato je prostore policijske postaje zapustila. Policistka ji je plačilni nalog vročila na način, da ga je naslednjega dne pustila v hišnem predalčniku pritožnice.

Pritožba je bila obravnavana v pomiritvenem postopku pri vodji policijske enote oz. njegovem pooblaščenca. Pritožnica se ni strinjala z njegovimi ugotovitvami in je želela nadaljevanje pritožbenega postopka na senatu. Naloge poročevalca je izvedel pooblaščenec vodje policijske enote (pomočnik komandirja).

ODLOČITEV ČLANOV SENATA

Senat se v okviru svojih pristojnosti ni spuščal v pomisleke pritožnice glede ugotavljanja odgovornosti za domnevno storjeni prekršek, temveč v njeno nestrinjanje s postopanjem policistov v prekrškovnem postopku, ki bi lahko pomenilo kršenje procesnih pravil postopka in s tem človekovih pravic pritožnice. Na podlagi razpoložljive dokumentacije in izjav prisotnih na seji senata je bil ta mnenja, da policistka s tem, ko po dodatno zbranih dokazih, z njimi ni seznanila pritožnice in ji ni dala možnosti, da se izjavi o dejstvih in okoliščinah prekrška, preden se je odločila, da ji bo izdala plačilni nalog, ni zagotovila ustrezne ravni kontradiktornosti prekrškovnega postopka in ni v celoti spoštovala procesnih pravil postopka. Senat je ocenil, da je ravnanje policistov, ko pristopijo k domnevnemu kršitelju, da bi ta podal svojo izjavo, z že na pol izpolnjenim plačilnim nalogom, sporno. Takšno ravnanje daje domnevnemu kršitelju jasno sporočilo, da njegova izjava nima pomena, saj je bila odločitev o izreku globe in izdaji plačilnega naloga, ne glede na vsebino zagovora kršitelja, že sprejeta. Povsem napačno in v neskladju z določili ZUP pa je policistka izvedla tudi postopek vročanja, kar je imelo za posledico, da je plačilni nalog postal pravnomočen, preden bi pritožnica sploh imela možnosti v postopku izkoristiti morebitna pravna sredstva. Pri postopku ni bilo upoštevano načelo enake obravnave, kot to določa 14. člen ZNPPol, saj policistka ni zagotovila, da bi postopek potekal v skladu z zakonom, pritožnica pa ni bila obravnavana enako, kot drugi kršitelji v podobnih primerih. Senat je zato odločil, da je ta pritožbeni očitki utemeljeni.

IZVEDENI UKREPI POLICIJE

Vodstvo policijske enote je s policistko opravilo opozorilni razgovor, primer pa je bil prav tako obravnavan na prvem delovnem sestanku enote.

4. Primer: Neupravičen odvzem prostosti (Pridržanje – 64. člen ZNPPol) in opustitev obravnave dogodka, na katerega sta bila policista napotena

Utemeljeni pritožbeni očitki:

1. Neupravičen odvzem prostosti;
2. Policista nista ugotavljala dejanskega stanja dogodka, zaradi katerega sta bila v prvi vrsti napotena na kraj.

UGOTOVITVE

OKC je intervencijsko patroljo napotil na intervencijo, ker naj bi pred stanovanjskim blokom, brez soglasja stanovalcev, pritožnik podiral drevo. Patrolja je na kraj prišla čez eno uro, ko je pritožnik z ostrim predmetom na manjše kose sekal veje, deblo pa je bilo še nerazsekano. To sta policista videla. Policistka je pritožnika vprašala po dovoljenju za podiranje drevesa, na kar ji

je pritožnik odgovoril, da to dela z dovoljenjem lastnikov in navedel priimek osebe, ki mu je dovoljenje dala. Policistka je od pritožnika zahtevala da odloži vejniki in ji izroči osebni dokument. Pritožnik ji je povedal svoje osebne podatke ter pojasnil, da stanuje v neposredni bližini, kjer ima svojo mizarško delavnico, ter da naj gresta policista lovit barabe, njemu pa naj omogočita, da opravi delo do konca. Ker je pritožnik še vedno v rokah držal vejniki, je do njega pristopil policist, ga prijel za roko v kateri je imel vejniki, nakar je pritožnik vejniki izpustil in roko povlekel k sebi. Policist pa je nadaljeval z uporabo prisilnih sredstev, in sicer je izvedel ključ na komolcu. Zaradi pritožnikovega upiranja sta oba padla na zelenico. Pristopila je policistka in policistu pomagala pri vklepnitvi pritožnika. Posedla sta ga v travo, nato pobrala, nakar mu je policist odredil pridržanje na podlagi 64. člena ZNPPol. Pritožnika je seznanil z razlogom za odvzem prostosti in s pravicami, nakar sta ga odpeljala na policijsko postajo, kjer so mu bila sredstva za vklepanje in vezanje sneta. Vročeni mu je bil plačilni nalog ter sklep o pridržanju. Ko so razlogi za pridržanje prenehali, je bilo pridržanje zaključeno. Policista sta pritožnika odpeljala nazaj na kraj, mu vrnila osebne predmete in orodje ter s kraja odšla.

Pritožba je bila zaradi očitkov o hudih posegih v človekove pravice pritožnika obravnavana neposredno pred pritožbenim senatom. Naloge poročevalca je v tej zadevi opravil pooblaščenec ministrice za notranje zadeve (uslužbenec ministrstva).

ODLOČITEV ČLANOV SENATA

Glede pritožbenega razloga, da je bilo pritožniku neupravičeno odrejeno pridržanje, je bilo ugotovljeno, da sta policista na kraj prišla eno uro po napotitvi, ko je pritožnik sekal veje, pri čemer se ni prepiral z občani, ki so sedeli na bližnji klopci, niti jih v tistem času ni ogrožal. Policistka je v skladu s 40. členom ZNPPol izvedla identifikacijski postopek, vendar je senat ugotovil, da ga ni izvedla v skladu s pravili stroke. Pritožnikovo identiteto bi lahko policistka preverila na kraju s pomočjo drugih oseb, ali na pritožnikovem domu, ki je bil v neposredni bližini, dodatno bi lahko identiteto potrdila še na podlagi preverbe preko računalniških evidenc policije. Prav tako je bil v službi tudi vodja policijskega okoliša, ki pritožnika pozna. Takšen način ugotavljanja identitete bi bil skladen s tretjim odstavkom 40. člena ZNPPol. Ker pa je bil postopek ugotavljanja identitete voden na netakten način, se je uporaba pooblastil policistov stopnjevala do te mere, da je najprej policistka, zatem pa še policist pritožniku ukazal naj spusti vejniki, v nadaljevanju pa so bila zoper pritožnika uporabljena prisilna sredstva. Ko sta policista pritožnika obvladala, mu je bilo na podlagi 64. člena ZNPPol odrejeno pridržanje, s čimer je bil pritožnik na kraju seznanjen. Pridržanje je trajalo 1 uro in 13 minut. Iz dokumentacije in izjav policistov izhaja, da za pridržanje nista imela zakonske podlage. V času pridržanja na policijski postaji je policistka pritožniku vročila plačilni nalog, policist pa izpolnil in vročil listine, ki se nanašajo na pridržanje. Vojnika in ostalega orodja, za katerega sta policista navajala, da bi lahko z njim ogrožal občane in policiste, policista nista zasegla, ampak sta ga pritožniku, po koncu postopka skupaj z ostalimi osebnimi predmeti na kraju vrnila in kraj zapustila. To še dodatno potrjuje ugotovitev, da pritožnik ni bil nevaren policistom in občanom. Policista nista znala pojasniti, niti nista ponudila drugih dokazov, ki bi potrjevali, da je pritožnik v času odreditve pridržanja še vedno kršil, motil ali ogrožal javni red ter da policista z drugimi blažjimi ukrepi ne bi uspela izvesti policijske naloge. Glede na očitke v plačilnem nalogu je pridržanje temeljilo zgolj na kršitvah drugega odstavka 7. člena in prvega odstavka 22. člena ZJRM-1, ki sta bili uperjeni zgolj zoper policista in niti nista bili več v teku, kar pa ni upravičljiv razlog.¹ Pridržanje je bilo nepotrebno in posledično tudi nezakonito, iz česar izhaja, da policista nista spoštovala načela zakonitosti, kot določa 15. člen ZNPPol. Policista bi pritožniku lahko na podlagi 56. člena ZNPPol začasno omejila gibanje, zaradi izvedbe določenega policijskega pooblastila in s ciljem uspešne izvedbe policijske naloge. Takšen ukrep je blažji od pridržanja, ker poseže le v človekovo pravico do svobode gibanja in ne v pravico do osebne svobode. V

¹ Z navedenim stališčem so bile vse policijske enote seznanjene že z opozorilom Generalne policijske uprave (dokument, številka 092-1770/2013/2, 14.1.2014).

tem primeru policista nista ravnala tako, zato je bil pritožnik obravnavan drugače, kot druge osebe v podobnih primerih, kar ni v skladu s 14. členom ZNPPol.

Glede pritožbenega razloga, da policista nista ugotovila dejanskega stanja dogodka, pa je bilo ugotovljeno, da je policista na kraj napotil OKC. Iz zapisa v dnevniku dogodkov OKC je izhajalo, da je ob 14:49 uri klicala znana oseba, da sosed na dvorišču stanovanjskega bloka podira drevo brez soglasja stanovalcev. Policista sta ob 16:22 uri na OKC poročala, da sta ob 16:15 uri zoper pritožnika odredila pridržanje po 64. členu ZNPPol. Iz vsebine dnevnika dogodkov OKC je tudi izhajalo, da prijava občanke nakazuje na sum storitve kaznivega dejanja (sečnja drevesa brez dovoljenja; sum kaznivega dejanja tatvine ali poškodovanja tuje stvari, ...) oziroma, da policista odkrijeta znake kakšnih drugih prepovedanih ravnanj. Policistka, po tem, ko sta se policista sprla s pritožnikom, dogodka zaradi katerega sta bila poslana na kraj, ni preiskovala, prav tako o dogodku tudi v nadaljevanju ni bil napisan noben pisni akt. Poročilo in drugi izvedeni dokazi so potrdili, da policista pri postopku nista ravnala na način določen z zakonom, niti nista v celoti upoštevala pravil stroke, kot to določa 15. in 17. člen ZNPPol. Glede na navedeno je senat odločil, da sta bila oba očitka pritožnika utemeljena.

IZVEDENI UKREPI

S policistom in policistko je vodstvo policijske enote opravilo opozorilni razgovor. Primer je bil obravnavan tudi na prvem delovnem sestanku policijske enote in v okviru konzultacij ki potekajo v enoti.

Ministrstvo je o primeru zaradi razlogov za sum, da so policisti s svojim ravnanjem storili kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, obvestilo Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije, v okviru katerega deluje Oddelek za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili.

5. Primer: Neenaka obravnava udeležencev v prometni nesreči

Utemeljen pritožbeni očitek:

1. Policista pritožniku nista omogočila, da bi prisostvoval pri ogledu kraja prometne nesreče in mu s tem onemogočila podati izjavo o dejstvih in predložiti druge dokaze.

UGOTOVITVE

Pritožnik je bil udeležen v prometni nesreči z materialno škodo, ker pa se z drugim udeležencem nista mogla sporazumeti glede krivde za prometno nesrečo, sta poskušala poklicati policiste. Zaradi geografske lege ni bilo GSM signala, zato sta kraj zapustila. Pritožnik je nato poklical na policijsko postajo, v istem času pa je na OKC poklical tudi drugi udeleženec prometne nesreče. Oba sta želela, da policija opravi ogled. Dežurni policist je pritožniku pojasnil, da so policisti zaradi opravljanja nujnih nalog zasedeni, da pa bodo odšli na kraj takoj ko bo to mogoče. Dežurnemu policistu je pritožnik pustil svojo GSM številko in povedal da bo dosegljiv, kar je dežurni policist zabeležil v poročilo. Policisti so naknadno odšli na kraj in s sabo povabili drugega udeleženca, ki je prisostvoval ogledu kraja prometne nesreče. Pritožnika, kljub temu, da je pustil svojo telefonsko številko in zahteval, da se ogleda udeleži, policisti niso poklicali. Istega dne zvečer so k pritožniku domov prišli policisti območne policijske postaje, fotografirali poškodbe na njegovem vozilu, preverili pritožnikovo psihofizično stanje ter na zapisnik vzeli pritožnikovo izjavo o nesreči. Zbrane dokaze so odstopili policijski postaji, ki je nesrečo obravnavala.

Pritožba je bila obravnavana v pomiritvenem postopku pri vodji policijske enote oz. njegovem pooblaščenca. Pritožnik se ni strinjal z njegovimi ugotovitvami in je želel nadaljevanje

pritožbenega postopka na senatu. Naloge poročevalca je izvedel pooblaščenec vodje policijske enote (pomočnik komandirja).

ODLOČITEV SENATA

Na podlagi razpoložljive dokumentacije in izjav prisotnih na seji senata je senat ugotovil, da so policisti naknadno odšli na kraj prometne nesreče in s sabo povabili le drugega udeleženca, ki je ogledu prisostvoval ter policistom izročil tudi fotografije s svojega GSM, ker je kraj nesreče in položaj vozil po trčenju fotografiral. Pritožnika pa policisti kljub temu, da je to ob prijavi zahteval in zato tudi pustil svoj kontakt, na kraj niso povabili. K njemu na dom so se zglasili po ogledu, fotografirali njegov avtomobil, preverili njegovo psihofizično stanje in na zapisnik vzeli njegovo izjavo o nesreči ter mu naknadno izdali odločbo, v kateri je bil spoznan za odgovornega za povzročitev prometne nesreče. Senat je sprejel odločitev, da policista pri preiskovanju prometne nesreče nista zagotovila enakega varstva pravic obema udeležencema, saj v policijskem postopku nista bila enako obravnavana, kar je v nasprotju s 14. členom ZNPPol. Zaradi navedenega je senat sprejel odločitev, da je pritožbeni očitke utemeljen.

IZVEDENI UKREPI POLICIJE

Vodstvo policijske enote je s primerom na prvem delovnem sestanku seznanilo vse policiste. Vsebinsko primera uporabljajo tudi pri usposabljanjih policistov.

6. Primer: Pritožniku po oporekanju rezultatu preizkusa alkoholiziranosti ni bil omogočen strokovni pregled (drugi odstavek 107. člena ZPrCP)

Utemeljen pritožbeni očitke:

1. Pritožniku po oporekanju rezultatu preizkusa alkoholiziranosti policisti niso omogočili strokovnega pregleda.

UGOTOVITVE

Policista sta med patroljiranjem osebno zaznala voznika, ki je z vozilom vijugal po vozišču. Začela sta ga ustavljati s predpisanim znakom (modre svetilke in kratek zvočni signal). Pritožnik je vozilo ustavil na dovozu k bencinskemu servisu, kjer sta policista tudi začela izvajati policijski postopek. Vozniku sta odredila preizkus alkoholiziranosti z indikatorjem alkohola, ki je ob pravilni uporabi pokazal rezultat 0,68 mg alkohola v litru izdihanega zraka. O preizkusu je policist izpolnil zapisnik, ki ga je pritožnik sicer podpisal, vendar se z rezultatom ni strinjal, zato mu je policist odredil strokovni pregled. Policista sta pritožnika odpeljala v UKC Maribor, kjer pa naj bi ta izvedbo strokovnega pregleda odklonil.

Pritožba je bila obravnavana v pomiritvenem postopku pri vodji policijske enote oz. njegovem pooblaščenecu. Pritožnik se ni strinjal z njegovimi ugotovitvami in je želel nadaljevanje pritožbenega postopka na senatu. Naloge poročevalca je izvedel pooblaščenec vodje policijske enote (pomočnik komandirja).

ODLOČITEV ČLANOV SENATA

V skladu s 107. členom ZPrCP je policist pritožniku odredil strokovni pregled, saj je slednji oporekal rezultatu preizkusa. Policist je zahteval, da pritožnik opravi zdravniški pregled, kot tudi da odda vzorec krvi in urina (kar sicer določa prvi odstavek 108. člena ZPrCP), pri čemer je pritožnik izrazil voljo, da najprej odda vzorec urina. To sta mu policista omogočila, takrat pa je pritožnik izjavil, da urina ne bo dal, kar sta policista štela za odklon strokovnega pregleda. Prvi odstavek 108. člena ZPrCP določa obseg strokovnega pregleda (zdravniški pregled in odvzem vzorcev krvi, urina ali drugih telesnih tekočin zaradi ugotavljanja alkohola). Senat je ugotovil, da tretji odstavek istega člena določa, da se obseg odvzema vzorcev določi glede na potrebe preiskave, s katero se ugotavlja prisotnost navedenih snovi v organizmu (v konkretnem primeru

alkohola). Peti odstavek 105. člena ZPrCP določa sankcijo za delež alkohola v krvi in upoštevajoč načelo sorazmernosti, bi policist lahko policijsko nalogo uspešno izvedel tudi, če bi pritožniku vzeli le vzorec krvi (brez vzorca urina), saj je za odločitev o preiskovanem prekršku relevanten delež alkohola na kilogram krvi in ne delež alkohola v urinu. Zdravniško osebje krvi pritožniku ni niti poskusilo vzeti. Iz dokumentacije pa ne izhaja, da bi pritožnik kakorkoli oviral ali onemogočal odvzem vzorca krvi. Pritožniku je bil s tem dejansko onemogočen strokovni pregled, s čimer mu je bila kršena človekova pravica do enakega varstva v postopku pred državnimi organi.

Pri tej odločitvi se je senat oprl na sodno prakso v Republiki Sloveniji, in sicer, da v primeru, če se del strokovnega pregleda ne more opraviti iz kakršnegakoli razloga (tudi če je razlog na strani preizkušanca), ni mogoče posplošeno sklepati o odklonitvi celotnega strokovnega pregleda. Pri tem ne more biti odločujoča »običajna praksa« opravbe strokovnega pregleda in utečeno zaporedje opravljanja preiskav s predpostavko, da (ne)oprava ene faze izključuje tudi ostale dele strokovnega pregleda. V 108. členu ZPrCP je uzakonjena možnost, da se pri izvedbi strokovnega pregleda obseg odvzema vzorcev določi glede na potrebe preiskave, zato je razumljivo, da se obseg odvzema vzorcev lahko razlikuje in je odvisen od vrste različnih dejavnikov. Na podlagi navedenega je senat sprejel odločitev, da je pritožbeni očitke utemeljen.

IZVEDENI UKREPI POLICIJE

Vodstvo policijske enote je s policistom, ki je vodil postopek opravilo opozorilni razgovor, primer pa je bil prav tako obravnavan na prvem delovnem sestanku enote.

7. Primer: Pregled vozila v cestnem prometu (16. člen ZPrCP)

Utemeljen pritožbeni razlog:

1. Policist je pri pregledu vozila v cestnem prometu na vozilu po nepotrebnem povzročil škodo.

UGOTOVITVE

Policista sta opravljala patroljiranje s kolesi, in sicer sta imela dolžnost izvajati poostren nadzor nad šolami vožnje in enoslednimi vozili. Ustavila in kontrolirala sta mladoletno voznico vozila, od katere je policist zahteval osebni dokument in dokumente vozila. Voznica osebnih dokumentov ni imela, je pa imela dokumente vozila, med katerimi je bila tudi Izjava o ustreznosti in tehnični brezhibnosti vozila – t.i. homologacijski kartonček. Policist se je odločil, da bo na vozilu preveril številko šasije – VIN, ki se na obravnavanem vozilu nahaja pod krmilom in je prekrita s plastičnim pokrovčkom. Pokrovček je policist poskušal sam odstraniti, da bi lahko primerjal številko šasije in številko šasije zapisane na dokumentu. Ker pa mu to ni uspelo, je postopek zaključil. Policist je preko homologacijskega kartončka in videza ter karakteristik motorja potrdil, da gre dejansko za kolo s pomožnim motorjem.

Pritožba je bila obravnavana neposredno pred senatom, saj je bila v policijskem postopku udeležena mladoletnica. Naloge poročevalke je opravila policijska inšpektorica PU.

ODLOČITEV ČLANOV SENATA

Senat je ugotovil, da je imel policist za pregled vozila dano zakonsko podlago v 16. členu ZPrCP in 76. členu ZMV, ki določata, da mora voznik na policistovo zahtevo omogočiti pregled vozila in pri njem sodelovati. Ne obstaja pa predpis, ki bi natančneje določal način pregleda. Zato mora policist, pri pregledu vozila, ravnati skladno s temeljnimi dolžnostmi policije, ki so med drugim tudi spoštovanje človekovih pravic. Človekova pravica do zasebne lastnine je opredeljena v 33. členu URS. Policisti pri opravljanju svojih nalog ne smejo ravnati na način, ki bi lahko kakorkoli ogrožal premoženje ljudi, razen če to izrecno dovoljuje zakon. ZPrCP in ZMV

ne določata na kakšen način naj policist pregleduje vozilo, da bo ugotovil skladnost številke šasije na dokumentu vozila in številko šasije na vozilu. Policist mora ravnati tako, da z načinom pregleda vozila ni mogoče poškodovati premoženja ljudi (torej tudi njihovih vozil, ki jih v cestnem prometu nadzoruje). O tem govori drugi odstavek 1. člena ZNPPol, kjer piše, da policija opravlja naloge in pooblastila po določbah tega zakona zaradi zagotavljanja temeljnih dolžnosti policije, ki med drugim obsegajo tudi spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Prav tako prva alineja prvega odstavka 4. člena ZNPPol zapoveduje, da je naloga policije tudi varovanje premoženja ljudi. Kodeks ravnanja javnih uslužbencev, ki so mu podvrženi tudi policisti, s 6. členom določa, da javni uslužbenec pri opravljanju javnih nalog ne sme ravnati samovoljno ali v škodo katerekoli osebe, skupine, osebe javnega ali zasebnega prava. Pri opravljanju javnih nalog mora javni uslužbenec primerno upoštevati pravice, dolžnosti in ustrezne interese le-teh.

Policist za svoje ravnanje, v konkretnem primeru za dejanje, ko je z izvijačem in s svojo telesno silo poskušal odstraniti plastični pokrovček, ni imel izrecne zakonske podlage. Odstranjevanje pokrovčka z uporabo izvijača in hkratno uporabo policistove telesne moči, je predstavljalo veliko verjetnost za poškodovanje vozila. Senat je zaključil, da bi policist lahko s pomočjo homologacijskega kartončka in videza ter karakteristik motorja že prej potrdil, da gre dejansko za kolo s pomožnim motorjem, torej da ni bilo nujno potrebno izvesti odpiranja pokrovčka z izvijačem za izvedbo policijske naloge. V danem primeru pa je policist skladnost vozila z dokumentom potrdil na podlagi karakteristik vozila šele po tem, ko je ugotovil, da mu pokrovčka ne bo uspelo odpreti. Posledično je senat odločil, da je ta pritožbeni očitke utemeljen.

IZVEDENI UKREPI POLICIJE

Vodstvo policijske postaje je s policistom opravilo opozorilni razgovor. Primer je bil obravnavan na prvem delovnem sestanku enote ter uporabljen v okviru usposabljanj.

8. Primer: Dolžnost sprejema pritožbe zoper delo policistov (drugi odstavek 146. člena ZNPPol in 3. člen Pravilnika o reševanju pritožb zoper delo policistov)

Utemeljen pritožbeni očitke:

1. Policisti niso hoteli sprejeti pritožbe zoper delo policistov.

UGOTOVITVE

Pritožnica je prišla na policijsko postajo in dežurnemu policistu povedala, da jo je po telefonu poklical osemletni sin, ki je bil trenutno na stiku pri očetu in ji povedal, da mu je oče vrgel copat v glavo in želi, da pride po njega. S pritožnico je opravil razgovor policist – kriminalist, ki pa ni razbral elementov kaznivega dejanja, se je pa odločil, da stanje na naslovu, kjer naj bi se nahajal otrok, preveri še policijska patrulja in ga obvesti o ugotovljenem stanju. O ugotovitvah je seznanil pritožnico in o izvedenih ukrepih sestavil uradni zaznamek. Policijska patrulja je skupaj s pritožnico odšla na naslov, kjer se je nahajal otrok. Tam sta policista opravila razgovor z otrokovim očetom in otrokom. Policisti so ugotovili, da ni šlo niti za prekršek niti za kaznivo dejanje, zato so pritožnico seznanili, da bodo o dogajanju s poročilom obvestili pristojni Center za socialno delo. Pritožnica se je zaradi nestrinjanja z ukrepanjem policistov kasneje zglasila na drugi policijski postaji, kjer je želela prijaviti domnevno kaznivo dejanje in vložiti ustno pritožbo zoper delo policistov prve policijske postaje. Policist je pritožnici pojasnil, da je glede na "kompleksnost" zadeve bolje, če poda pisno pritožbo.

Pritožba je bila obravnavana neposredno pred senatom, saj je bil v policijskem postopku udeležen otrok. Naloge poročevalca je opravil policijski inšpektor PU.

ODLOČITEV ČLANOV SENATA

Senat je glede izpostavljenega pritožbenega očitka ugotovil, da je pritožnica na drugo policijsko postajo nesporno prišla tudi z namenom vložiti ustno pritožbo zoper delo policistov prve policijske postaje. Policist ji je obrazložil pritožbeni postopek in ji pojasnil, da lahko pritožbo poda pri njih, vendar ji je predlagal, da jo poda v pisni obliki, saj naj bi šlo za obsežno zadevo. Policist naj bi pritožnici celo dal list papirja na katerega naj sama napiše pritožbo.

Senat je bil mnenja, da ni šlo za obsežno zadevo, da je šlo za enkratni dogodek in da bi policisti morali, ne glede na naravo zadeve, na podlagi drugega odstavka 146. člena ZNPPol in prvega odstavka 3. člena Pravilnika o reševanju pritožb zoper delo policistov, ustno pritožbo sprejeti na zapisnik.

IZVEDENI UKREPI POLICIJE

Vodstvo policijske postaje je primer predstavilo na prvem delovnem sestanku enote, kjer so bili vsi policisti opozorjeni na zgoraj navedena določila, ki tudi policiji nalagajo dolžnost sprejema ustne pritožbe zoper delo policistov na zapisnik.

9. Primer: Neprofesionalna komunikacija policista po telefonu

Utemeljen pritožbeni očitek:

1. Policist je s pritožnikom neprofesionalno komuniciral po telefonu

UGOTOVITVE

Pritožnik je po telefonu klical na telefonsko številko Generalne policijske uprave (GPU) z namenom, da govori z generalnim direktorjem policije oz. katero drugo pristojno osebo. Želel je namreč pridobiti podatke o poteku in rezultatu njegove ovadbe in prijave proti uslužbencem policije. Prevezan je bil k višjemu kriminalističnemu inšpektorju GPU, s katerim se je nekaj časa pogovarjal, nato pa sta pogovor prekinila. Čez nekaj časa je istega policista pritožnik ponovno poklical in mu izrazil nezadovoljstvo nad njegovim načinom pogovora, naknadno pa je podal še pritožbo.

Pritožba je bila obravnavana v pomiritvenem postopku, vendar se pritožnik z ugotovitvami ni strinjal in je želel nadaljevanje pritožbenega postopka na senatu. Naloge poročevalca je opravil vodja policijske enote, v kateri je višji kriminalistični inšpektor zaposlen.

ODLOČITEV ČLANOV SENATA

Pritožnik je želel govoriti z generalnim direktorjem policije, pri čemer mu je bilo to onemogočeno, s pojasnilom, da je generalni direktor policije institut. Senat je ugotovil, da takšna navedba policista ne odraža dejanskega stanja, saj generalni direktor policije ni institut oz. ustanova, ampak je javni uslužbenec, torej fizična oseba. Po mnenju senata je takšna policistova navedba, pri pritožniku vzbujala vtis o nedostopnosti generalnega direktorja policije in da z njim sploh ne bo mogel govoriti. Prav tako policistove navedbe, da je pritožbi posameznikov tisoč in da je to razlog, zaradi česar pritožnik ne dobi odgovora, senata niso prepričale kot verodostojne.

Takšni, pavšalni in z ničemer podprti odgovori policista, ne morejo biti prepričljivi in verodostojni. Opisan način komunikacije ne more predstavljati profesionalnega odnosa s strankami, saj sogovorniku ne daje zahtevanih pojasnil v obliki avtoritete podanih argumentov in posledično ne morejo ohranjati in krepiti zaupanje javnosti v poštenost, nepristranskost in učinkovitost opravljanja javnih nalog. Prav tako ne izkazujejo iskrenega in zanesljivega ravnanja policista, zato opisana komunikacija ne more vzdrževati jasnih in korektnih odnosov, ki temeljijo na spoštovanju in osebnem dostojanstvu.

Opisan način komunikacije policista je lahko upravičeno prizadel pritožnikov ponos oziroma njegovo dostojanstvo, zato je senat odločil, da je pritožbeni očitke utemeljen.

IZVEDENI UKREPI POLICIJE

Vodja policijske enote je zaposlene opozoril na spoštovanje policijskega kodeksa ter človekovega dostojanstva. V izogib tovrstnim situacijam je potrebno pazljivo, premišljeno in strokovno voditi pogovore s strankami (predvsem po telefonu) in spoštovati njihovo dostojanstvo.

10. Primer: Neupravičeno izvajanje policijskega postopka na podlagi zabeleženega ukrepa v evidencah policije, ki bi moral biti izbrisan

Utemeljen pritožbeni očitke:

1. Policisti so zoper pritožnika v policijskih evidencah razpisali ukrep »sporočiti naslov«, ukrepa pa po končanem sodnem postopku iz policijskih evidenc niso izbrisali, zaradi česar so policisti pritožnika iskali in z njim opravili pogovor v hotelu, kjer je bil nastanjen in s tem škodovali njegovi časti in dobremu imenu.

UGOTOVITVE

V okviru predkazenskega postopka je policist pri zbiranju obvestil ugotovil, da ima osumljenec – pritožnik prebivališče na območju druge policijske postaje, zato je slednjo zaprosil za pomoč pri izsleditvi pritožnika. Ta je sporočila, da pritožnika ob večkratnih poskusih, niso uspeli izslediti, da pa ima pritožnik prijavljeno tudi začasno prebivališče, zato je policist zaprosil za pomoč tudi policijsko postajo, na območju katere je pritožnik imel prijavljeno začasno prebivališče. Ker ga nobena izmed policijskih postaj ni uspela izslediti, je policist v evidencah policije za pritožnika razpisal ukrep »sporočiti naslov« za obdobje treh let.

Ko se je pritožnik s partnerico prijavil za bivanje v hotelu, je OKC po »uparjeni« prijavnici v hotel poslal patroljo. Policista sta potrkala na vrata, ki jih je odprl pritožnik. V spremstvu receptorke hotela sta policista vstopila in od pritožnika zahtevala osebni dokument, s katerim sta potrdila njegovo identiteto ter mu pojasnila razlog prihoda. V pogovoru je pritožnik pojasnil, kje je prijavljen in kje dejansko živi. To dejstvo naj bi bilo policiji znano, saj so ga na tem naslovu že večkrat iskali in se je na pobude in vabila policije vedno odzval. Na vprašanje pritožnika zakaj je zanj razpisan ukrep »sporočiti naslov«, sta mu policista pojasnila, da zaradi kaznivega dejanja, zato jima je pritožnik pojasnil, da je bil za to kaznivo dejanje z oprostilno sodbo že spoznan za nedolžnega. Policista sta to preko pristojnih služb preverila in potrdila, se pritožniku opravičila in odšla s kraja.

Pritožba bi bila obravnavana v pomiritvenem postopku pri vodji policijske enote oz. njegovem pooblaščenca, vendar je pritožnik sporočil, da se pomiritvenega postopka ne bo udeležil in želi obravnavo pritožbe pred senatom. Naloge poročevalca je izvedel pooblaščenec vodje policijske enote (pomočnik komandirja).

ODLOČITEV ČLANOV SENATA

V predkazanskem postopku je ODT zoper pritožnika, kljub temu, da policija ni pridobila izjave pritožnika, vložilo obtožni predlog. O tem je ODT z dopisom obvestilo tudi pristojno policijsko postajo. Dopis je pregledal komandir in ga dal v nadaljnje reševanje pomočniku komandirja, ki pa ga ni dal v seznanitev policistu, kateremu je bila celotna zadeva dodeljena v reševanje, temveč je bil dopis zgolj vložen v arhivski izvod spisa. Enako je ravnal pomočnik komandirja tudi ob prejemu drugega obvestila ODT. Zaradi opisanega ravnanja se policist ni povezal s

tožilstvu, ki usmerja delo policije v predkazenskem postopku in ni preveril volje tožilke, ki je vodila postopek, če naj ukrep še ostane v veljavi. Pomočnik komandirja s tem, da je bil razpisan ukrep, ni bil seznanjen, zato nadaljnjih aktivnosti ni izvajal, je pa odredil, da se v računalniške evidence policije opravi vnos, da je bil s strani ODT vložen obtožni predlog na pristojno sodišče. Vodstvo policijske postaje bi v skladu s pravili stroke moralo zaključiti, da je tožilka za vložitev obtožnega predloga imela dovolj drugih dokazov in izjava pritožnika za nadaljevanje kazenskega postopka ni bila ključnega pomena, zato bi moralo poskrbeti, da se opravi preklic ukrepa, saj je bila izvedba te policijske naloge po prejemu obtožnega predloga nesmiselna in nepotrebna. Opisano ravnanje policistov je imelo za posledico policijski postopek na podlagi razpisanega ukrepa, kljub temu, da je bil pritožnik že več kot leto dni s pravnomočno sodbo spoznan za nedolžnega. Senat je na podlagi opisanega odločil, da je pritožbeni očitke utemeljen.

Preklic ukrepa tudi v nadaljevanju ni bil opravljen takoj, ampak šele tri dni po postopku s pritožnikom, kar bi mu lahko povzročilo nadaljnje nevspečnosti in neupravičene posege v njegove pravice in svoboščine.

UKREPI POLICIJE

Vodstvo policijske postaje je primer predstavilo policistom v okviru napotitev na delo in konzultacij, ki potekajo v enoti. Vsi policisti so bili ponovno seznanjeni z Navodilom o razpisovanju iskanja oseb. Posebej je bil na sporno ravnanje opozorjen policist, ki je vodil preiskavo primera.

11. Primer: Neprimeren odnos policistov do tujca v policijskem postopku pri izvršitvi izdanega plačilnega naloga zaradi cestno prometnega prekrška (sedmi odstavek 57. člena, peti odstavek 57.c člena in prvi odstavek 201. člena ZP-1) in nesorazmerno dolgo omejevanje gibanja osebe zaradi plačila izrečene globe (Omejitev gibanja – 56. člen ZNPPol)

Utemeljeni pritožbeni očitki:

1. Policista sta zavlačevala postopek s tem, da pritožniku nista mogla razmenjati bankovcev za 100 in 50€, ko pa je pritožnik želel globo plačati s plačilno kartico, se mu je policist pričel nevljudno smejeti v obraz;
2. Policistka, ki jo je policist vprašal če ima denar za zamenjavo, je nevljudno odgovorila »pošlji ga na Petrol, da zamenja«, nato pa je na pritožnikovo nesodelovanje oziroma upiranje, da bi sami zamenjali denar, pristopila do njega ter s povišanim tonom glasu rekla, da naj gre takoj zamenjati denar, ker mu drugače ne bo vrnila dokumentov. Pri tem je bila arogantna in nesramna.

UGOTOVITVE

Policijska patrulja je pri nadzoru prometa ustavila vozilo s tujo registrsko oznako. Ker je voznik slabo govoril slovensko, je v nadaljevanju komunikacija s policistom potekala v hrvaškem jeziku. Policist ga je seznanil z razlogom ustavitve, torej s kršitvijo prekoračitve hitrosti. Po tem, ko je voznik izročil dokumente, ga je policist seznanil z višino globe ter mu istočasno pojasnil, da v primeru takojšnjega plačila globe, plača le polovični znesek. Vprašal ga je ali ima denar za plačilo globe, kar je pritožnik pritrdil in ponudil bankovec za 100 € in bankovec za 50 €. Policist pri sebi ni imel dovolj denarja za vračilo razlike (25 €), zato je vprašal sodelavko če ima mogoče kaj drobiža. Slednja je odgovorila, da naj gre pritožnik denar zamenjat na bencinski servis, ki je bil 200 m stran. Pritožnik je nato želel plačati s plačilno kartico, vendar mu je policist odgovoril, da pri sebi nimata POS terminala. Policistka je pritožniku pojasnila, da gre lahko denar razmenjati na bencinski servis, do takrat pa bodo njegovi dokumenti pri njiju. Ker se je pritožnik začel razburjati, je policist predlagal, da gredo skupaj do bencinskega servisa, kar so tudi storili, nakar je pritožnik globo plačal, s tem pa je bil postopek zaključen.

Pritožba je bila obravnavana neposredno pred senatom, saj je pritožbo zoper delo policistov vložil tujec, ki ne prebiva na območju Republike Slovenije. Naloge poročevalca je opravil policijski inšpektor PU.

ODLOČITEV ČLANOV SENATA

Pritožnik je želel globo plačati takoj na kraju postopka, vendar policista nista imela denarja za vračilo razlike ponujenega zneska, zato je želel pritožnik plačati s plačilno kartico, pri tem pa mu je policist z obrazno gesto oz. nasmehom dal vedeti in tudi povedal, da to ni možno takoj, ker nimata POS terminala in da v Sloveniji POS terminalov ni v vseh policijskih vozilih, kot je to v tujini. Peti odstavek 57.c člena ZP-1 določa, da pod pogoji in v skladu s predpisi, ki urejajo finančno poslovanje organa, pristojnega za postopek o prekršku, lahko kršitelj plača globo, stroške postopka in stroške negotovinskega plačila tudi z negotovinskim plačilnim sredstvom. Senat je v nadaljevanju ugotovil, da četrti odstavek 153. člena Ustave Republike Slovenije določa, da morajo posamični akti in dejanja državnih organov, organov lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil temeljiti na zakonu ali na zakonitem predpisu. Noben predpis policista ne zavezuje oz. mu ne dovoljuje, da zadržuje oziroma omejuje gibanje tujcu, ki želi takoj plačati globo z gotovino ali s plačilno kartico, prav tako noben predpis policistu ne dovoljuje oz. mu ne nalaga, da pošilja tujca menjavati denar za plačilo globe in ga s tem neupravičeno zadržuje in mu neupravičeno omejuje gibanje. V konkretnem primeru ni šlo več za opravljanje policijske naloge, ni šlo za uporabo policijskih pooblastil, prav tako ne za uradno dejanje. Policistoma je pritožnik hotel plačati globo z gotovino, nato s plačilno kartico. Ker nista imela denarja oziroma gotovine za vračilo denarja, niti POS terminala, je bil razlog za omejitev gibanja pritožnika na strani policije.

Policistoma je sicer težko očitati napačno ravnanje (razen policistovega neprimerne nasmihanja), vendar sta, s pritožnikovega vidika, očitka povsem utemeljena in gre, po mnenju senata, za sistemsko pomanjkljivost v policiji.

IZVEDENI UKREPI POLICIJE

S primerom so bili na prvem delovnem sestanku seznanjeni policisti policijske enote, kjer sta zaposlena policista, zoper katera je bila vložena pritožba. O morebitni izvedbi sistemskih ukrepov, ki bi onemogočili sporna ravnanja policistov pri takojšnjem izvrševanju izdanih plačilnih nalogov (npr. nabava večjega števila POS terminalov, ...) Policija ministrstva ni obvestila.

12. Primer: Neprimerno vedenje in komunikacija policistov

Utemeljen pritožbeni očitek:

1. Neprimerno vedenje in komunikacija policistov.

UGOTOVITVE

Pritožnica je poklicala na interventno telefonsko številko policije - 113 in prijavila, da je neznano žensko s psom opozorila, da pes ne sme kopati po zelenici parka ter da naj se s psom odstrani iz parka, zaradi česar jo je neznan ženska z roko udarila v predel prsi ter takoj odšla s kraja dogodka. Zaradi ravnanja neznan ženske (kršitev javnega reda in miru) je policijo prosila za interveniranje.

Pritožnica je med čakanjem na policiste ves čas OKC-ju sporočala kje se neznan ženska nahaja oz. v katero smer hodi. Ker policista pritožnice niste našla, jo je operater prosil naj ona pristopi do policistov ter ji tudi svetoval naj ne sledi napadalki, vendar je pritožnica vztrajala, da naj jo policista poiščeta medtem ko hodi za storilko prekrška. Patrulja jo je po daljšem času našla pred objektom, v katerega je vstopila storilka prekrška.

Pritožba je bila obravnavana v pomiritvenem postopku, vendar se pritožnica z ugotovitvami ni strinjala in je želela nadaljevanje pritožbenega postopka na senatu. Ker so bili pritožbeni očitki uperjeni tako zoper policiste, ki so obravnavali zadevo, kot tudi zoper policista OKC, je naloge poročevalca opravil dodatno določeni policijski inšpektor PU.

ODLOČITEV ČLANOV SENATA

Odnos policista do pritožnice ni bil primeren. Policist je sicer zbral vsa obvestila in ji ponudil zdravniško pomoč, vendar je tako vodja policijske enote kot tudi senat, izjavo policista, da se zaradi kopanja lukenj v zelenici s strani psa ne kliče policije, ocenil kot neprimerno. Senat je ocenil, da je v nadaljevanju tudi postopek odkrivanja storilke prekrška traja nerazumno dolgo, kar kaže na nezadostno angažiranost in odklonilen odnos policistov do reševanja primera. Zaradi navedenega je senat odločil, da je pritožbeni očitek utemeljen.

IZVEDENI UKREPI POLICIJE:

Vodstvo policijske postaje je s policistom glede neprimerne komunikacije s pritožnico opravilo opozorilni razgovor. Sporočilo je tudi, da bo policist v okviru danih možnosti napoten na usposabljanje s področja komunikacijskih veščin.